

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. Елисавета Борисова Вълчинова-Чендова, д.н.
(Институт за изследване на изкуствата – БАН, НБУ)
професионално направление 8.3. „Музикално и танцово изкуство“,

по конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“,
област на висше образование 8. Изкуства,
професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство
(специалност „Пиано“)
към катедра „Пиано“, ТКДФ на НМА „Проф. Панчо Владигеров“,
обявен в ДВ бр.75/24.09.2019 г., две места,
кандидат: **доц. д-р Александър Светославов Василенко**

ТВОРЧЕСКО ПРЕДСТАВЯНЕ

Александър Василенко е възпитаник на Анна Илиевска в НМУ „Любомир Пипков“ и на професорите Джулия и Константин Ганеви в НМА „Проф. Панчо Владигеров“. Носител е на награди от следните международни клавирни конкурси: Втора награда от „Усти над Лабем“, Чехия; Първа награда от Салерно, Италия, Пета награда Сенигалия, Италия. Реализирал е многобройни рецитали с творби на Шуман (2003), Скрябин (2005), Метнер и Мартину (2007), с творби на български композитори (2008), интеграл от два концерта „Клавирни цикли на Л. Пипков“ (2011), от руски композитори (2012), Брамс (2013) и изяви в концертни програми, включително в различни камерни формации.

През 2011 записва издадения през 2013 двоен CD „Любомир Пипков – клавирни цикли“ по проект на НМА. Участва във фестивалите „Нова българска музика“, „Пианисимо“, „Звук и връзка“, „Софийски музикални седмици“, „Новогодишен музикален фестивал“ – София, „Камерна сцена“ – София, „Дни на руската класическа музика“ – Бургас, „Зимни музикални вечери“, „Фестивал за съвременна музика“ – Флорида, САЩ и др. Има много записи и участия в

предавания на БНТ, БНР, Нова телевизия, Канал 3, Евроком, TV1, "Седем дни", Класик FM радио и др.

В клавирно дуо с Ася Василенко (както и като солов изпълнител) осъществява многобройни концертни изяви в България, Гърция, Италия, Германия, Франция, Унгария, Словакия, Австрия, Япония, САЩ. Дуото е отличено с Първа награда и Специалната награда „Кодама“ на Международния конкурс за клавирни дуа в Токио през 1998 и почетен диплом от финала на Международния конкурс TIM в Рим през 1999. През 2006 е издаден CD „Разходка из европейската класика“ (клавирни миниатюри за четири ръце) на дуо А&А Василенко.

От 1991 до 1993 Александър Василенко е преподавател по пиано в „Нова консерватория“ – Солун, Гърция. От 1995 е хоноруван асистент в катедра „Пиано“ – ТКДФ на НМА "Проф. Панчо Владигеров". където понастоящем е доцент от 24.02.2014. През 2012 защитава докторат на тема „Късните клавирни цикли на Любомир Пипков. Интерпретационни и педагогически проблеми“. Същевременно от 1993 г. е преподавател по пиано в НМУ „Любомир Пипков“ – София. Негови ученици са многократно награждавани на национални и международни конкурси в България и редица европейски страни.

ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА/ТВОРЧЕСКА ДЕЙНОСТ И РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ НЕЯ (СЪОБРАЗНО ПОКАЗАТЕЛИТЕ ЗА РАЗЛИЧНИТЕ НАУЧНИ СТЕПЕНИ И АКАДЕМИЧНИ ДЛЪЖНОСТИ ЗА ОБЛАСТТА НА КОНКУРСА: 8.3. МУЗИКАЛНО И ТАНЦОВО ИЗКУСТВО“).

Представените материали, с които доц. д-р Александър Василенко участва в конкурса, включват дейности след конкурса за доцент, които надхвърлят минималните изисквания за този раздел в отделните групи. Съгласно изискванията, ще се ограничи с коментар на групите показатели с представени материали за конкурса и кратки обобщения, като ще подчертая, че е приложен изчерпателен доказателствен материал, имам лични впечатления от артистичната дейност на кандидата.

- **Група „А“ – 50 точки / защитена докторска дисертация**

Защитен дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен "доктор" на тема „Късните клавирици на Любомир Пипков. Интерпретационни и педагогически проблеми", 4.10.2012, диплома 13 / 05.10.2012.

- **Група В: Постигнати общо 105 точки при минимален брой 100 т.**

В Показател 5: Водеца (самостоятелна) творческа изява, в областта на изкуствата: посочени са **три водещи солистични и в клавирно дуо изяви**, които представят разнообразието и оригиналността в репертоарните търсения на кандидата: **два рецитала „Кодай – Куртаг“** (зала АМТИИ – Пловдив, 2019) и в зала НМА – София (2019), със съдействието на Унгарския културен институт – София; **интегрално изпълнение в два концерта с мултимедийно представяне на „Макрокосмос“, I и II том от Джордж Крам** в зала БИАД – София, и **два солови рецитала „Барток – Лигети“**: в зала АМТИИ – Пловдив (2015) и в зала НМА – София (2015), със съдействието на Унгарския културен институт – София.

Александър Василенко с успех интерпретира музика на XX век и съвременен репертоар, тя е в неговото артистично амплуа. Ще припомня участието му във фестивалите за съвременна музика, които споменах в представянето му, както и неговия докторат и свързаните с темата изпълнения на Любомир-Пипкови клавирици творби. А представянето на Барток и Лигети в университетска среда разкрива и друга много важна насоченост на неговата професионална дейност – активен контакт и работа с младите хора, на която ще се спра специално.

- **По Група от показатели Г: събрани общо 175 от необходимите 120 т.**

Приветствам публикувани текстове, свързани с изпълнителската дейност, в случая статия върху късните клавирици на Любомир Пипков в контекста на цялостното му творчество (В: Алманах на НМА „Проф. Панчо Владигеров“, 2018, № 10). Издаването на доктората би бил много полезен за изследователите на Любомир Пипков и на неговите интерпретатори.

В показател 13: Водеца (или самостоятелна) творческа изява в областта на изкуствата, която не е основен хабилитационен труд са включени **два солови концерта: рецитал с клавирици на Л. Пипков, Мартину („Филм в**

миниатюри“) и Кодай (из „Седем пиеси“, оп. 11) (Велико Търново, 2018), и рецитал „Пипков и неговите съвременници“ (Кюстендил, 2016).

В показател 14: *Поддържаща творческа изява или участие в колективен продукт в областта на изкуствата* са включени **9 концерта**, които представят кандидата като камерен изпълнител. Заедно с кларинетиста Росен Идеалов и виолончелистката проф. д-р Георгита Бояджиева-Николова, те са формация, която има вече богат сценичен актив. Концертите им се посрещат с интерес и заради стойностния репертоар, който те представят. В него основно място има музиката на XX век и съвременността, в това число и произведения от български композитори.

– Програмата с творби на Мартину – *Вариации върху една словашка тема за виолончело и пиано*, Галина Устволска – *Grand duet за виолончело и пиано (първо изпълнение в България)*, Прокофиев – *Соната оп. 119 за виолончело и пиано* (2018), и Иван Спасов – *Соната за виолончело и пиано* (2019), заедно с Георгита Бояджиева, представя „различния език на музиката“ (рецензия на Е. Дочева във в. „К“, 07.06.2019), за музикантите по-важна е „перспективата да прочетат едно по-различно, по-проблематично музикално съчинение“, отколкото да търсят успех на всяка цена. Присъствах на концерта и на свой ред ще кажа, че това беше една интересна и стойностна програма. Ще акцентирам на впечатляващата интерпретация на *Grand duet* от Галина Устволска и на *Соната Quasi Variazione* от Иван Спасов, написана през 1979 и от почти две десетилетия неизпълнявана.

– Рецензентски високо са оценени проектът „Звукови пространства“ с Росен Идеалов (кларинет) и Георгита Бояджиева (виолончело) (2018) в концерт с произведения от: Нино Рота – *Трио за кларинет, виолончело и пиано (първо изпълнение в България)*, Васил Казанджиев – посветената на двамата музиканти *Соната за виолончело и пиано (световна премиера)*, и Йордан Дафов – *Песни без думи*“. През 2017 триото е изпълнило премиерно друга творба на Дафов – „...*SED TIBI GLORIA IN VITAM AETERNAM...*“ (*Homage a G.BADEV/F*) за кларинет. В репертоара на състава е и *Трио за пиано, кларинет и виолончело ор. 3* от Александър Цемлински. Концертите са осъществени в рамките на „Варненско лято“, „Софийски музикални седмици“ и др.

– Посочени са 5 концерта с участието на Александър Василенко с музика от Бетовен, Брамс и Хиндемит, Рихард Щраус и Шуман, както и концертът „Монолози за трима“ (2014, I студио на БНР) със солови и ансамблови творби на Паул Хиндемит, Антон Веберн, Иван Спасов, Васил Казанджиев, Йордан Дафов, Юлия Ценова, Петър Петров. С участието на Александър Василенко: Иван Спасов – *Бурлеска за виолончело и пиано*, Юлия Ценова – *Четири молитви за пиано*, Йордан Дафов – *Песни без думи за кларинет, виолончело и пиано*, Петър Петров – *Естампи за кларинет, виолончело и пиано* – впечатляващ проект със съвременна музика.

– Специално място имат концертите на фамилия Василенко (Ася, Александър, Виктория, Валерия) на различни форуми. На тях е посветена и творбата на Георги Арнаудов „Сонети на мрачната любов“ по Федерико Гарсиа Лорка за осем ръце на две пиана (световна премиера) (2015), която прозвуча в залата на НМУ „Л. Пипков“.

– Фамилия Василенко имат концерт и на Festival der Bezirken (23.05.2015, Фестивал на общините, залата на трети район – Ландщрасе, Виена).

• **По Група от показатели Д: общо 100 при изискани 80.**

За *показател 19: Рецензии за реализирани авторски продукти или творчески изяви в специализирани издания в областта на изкуствата*: приложени са **10 положителни рецензии** в специализирани печатни и онлайн периодични издания, вкл. и една рецензия в Германия – Osdarty, Barbara. Einfach beeindruckend. Klavierabend mit Familie Vassilenko in Niedernburg Passauer Neue Presse, Freitag, 13. November 2015.

Ще акцентирам на успешната преподавателска дейност на кандидата, в *група Е – общо 170 точки при минимални изисквани точки: 120.*

В *показател 28* са включени: майсторски клас по пиано в рамките на Umbriaclassica – Италия, Фолиньо, зала „Аудиториум“, 15 – 22 юли 2019, и уъркшоп „Съвременна клавирна нотация – разчитане и художествена реализация“, целогодишен, НМУ „Л. Пипков“ – София (от 09.11.2019).

В *показател 30* са посочени получените национални дипломи за педагогически постижения (5 грамоти и отличия).

В показател 31 – 4 международни отличия: две дипломи от Министерството на образованието, науката, изследванията и спорта на Словашката република за преподавателски принос и спечелени награди за втора и трета възрастова група на международния конкурс „Петер Топерчер“ – Кошице, 2019; диплом от IV международен конкурс „Полихимния“ за значителен преподавателски принос – Скопие, 2019; почетен сертификат от Международния конкурс „De Bach Au Jazz 2018“ за значителен преподавателски принос – Атина, 2018.

В преподавателската му дейност специално ще отбележа наградите от национални и международни клавирни конкурси и други изяви на студенти и ученици на Александър Василенко, които той е посочил в „Списък на творческите изяви и на резултати от педагогическата дейност в периода 2014 – 2019 г.“, и които свидетелстват за преподавателските успехи на кандидата.

Както е посочено, те са спечелили седем първи, две втори, една трета и една специална награда и са участвали с концертни и конкурсни изпълнения на различни форуми в България, Австрия, Италия и Русия.

Учениците от НМУ „Любомир Пипков“ са спечелили една „Гран При“, двадесет и девет първи, девет втори, седем трети, една пета, десет специални награди на конкурси в България, Италия, Англия, Румъния, Хърватия, Словакия, Сърбия, Северна Македония. Участвали са с концертни изпълнения на различни форуми в България, Италия, Германия, Австрия, Швейцария, Сърбия.

Учениците извън системата на музикалните училища са спечелили на конкурса за пианисти-непрофесионалисти „Вива пиано“ общо две първи, две втори и три специални награди.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Ще подчертая, че кандидатът доц. д-р Александър Василенко защитава и надхвърля необходимите национални минимални научно-метрични показатели в областта на изкуствата, изследователска област: 8.3 Музикално и танцово изкуство. Той е уважаван музикант – изпълнител и педагог, със свое артистично амплоа и активно присъствие в музикалния ни живот.

Въз основа на всичко споменато по-горе и в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България подкрепям решението на уважаемите членове на Научното жури **кандидатурата на доц. д-р Александър Светославов Василенко да бъде предложена за гласуване за академичната длъжност „професор” в професионално направление 8.3. „Музикално и танцово изкуство (пиано)“ към катедра „Пиано”, ТКДФ на НМА „Проф. Панчо Владигеров”.**

София, 12.01.2020

проф. Елисавета Вълчинова-Чендова, д.н.